

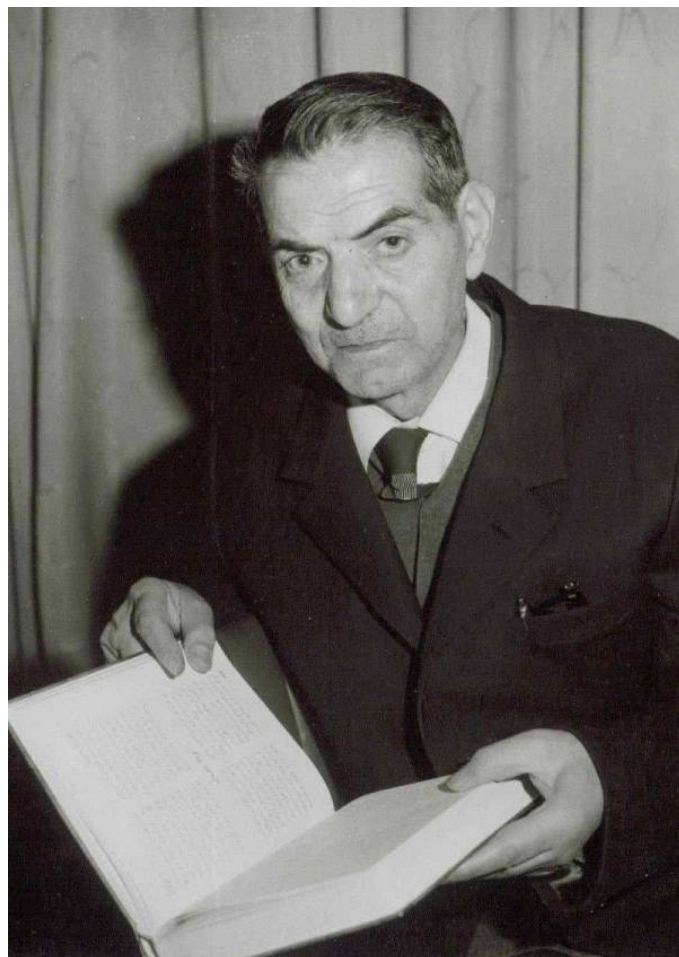
- نام: سید محمد حسین
- نام خانوادگی: بهجت تبریزی
- تخلص: شهریار
- تاریخ تولد: 11 دی ۱۲۸۵
- تاریخ وفات: 27 شهریور ۱۳۶۷
- پیشه: شاعر و ادیب
- جایگاه خاکسپاری: مقبره الشعرا شهر تبریز

زندگینامه استاد شهریار

سید محمد حسین بهجت تبریزی متخلص به شهریار از شعرای مشهور و اهل ادب است که اشعار زیبایی را به زبان فارسی سروده است و یکی از این اشعار معروف در مدح **حضرت علی (ع)** و شعر معروف علی ای همای رحمت بود.

او به جز اشعاری که به فارسی سروده به درخواست مادرش اشعار ترکی زیبایی را سرود و شاهکار ادبیات آذربایجان بنام حیدربابایه سلام را بین سال های ۱۳۲۹ تا ۱۳۳۰ خلق کرد.

بیست و هفتم شهریور ماه سالروز خاموشی شهریار شعر ایران " روز ملی شعر و ادب " نامیده شده است. در ادامه این بخش از فرهنگ و هنر **نمناک** بیوگرافی و زندگی نامه استاد شهریار را آورده ایم.

تولد و خانواده محمدحسین شهریار

نام اصلی استاد شهریار شاعر مشهور تبریزی، سید محمد حسین بهجت تبریزی است.

این شاعر نامدار ایرانی ۱۱ دی ۱۲۸۵ در خانواده ای اهل ادب در شهر زیبای تبریز به دنیا آمد. نام پدر او حاج میرآقا خشکنابی و مادر او خانم ننه نام داشت. پدر شهریار، در تبریز وکیل و اهل ادب و مادرش خانه دار بود.

سید محمد حسین دارای پنج برادر و هفت خواهر بود.

تحصیلات استاد شهریار

سید محمدحسین بهجت تبریزی متخلص به شهریار، تحصیل را در مکتب خانه زادگاهش آغاز نمود.

مادر و پدرش و سپس مرحوم امیر خیزی از نخستین مربیان او بودند که قرائت قرآن، ترسل و نصاب و گلستان سعدی و حافظ را به او آموختند. او پس از آشنایی با دیوان حافظ با شعر و ادبیات آشنا شد.

محمدحسین تحصیلات کلاسیک خود را در مدرسه متحده و سیکل را در مدرسه فردوسی تبریز به پایان رساند و در سال ۱۳۰۰ برای ادامه تحصیل راهی تهران شد و در تهران تحصیلات متوسطه را در دارالفنون گذراند و سپس در سال ۱۳۰۳ شمسی وارد مدرسه طب شد.

بی علاقه ای به پزشکی و صرف نظر از ادامه تحصیل

شهریار علاقه ای به رشته پزشکی نداشت و سرانجام قبل از اخذ مدرک دکتری، به سبب پیشامد های عاطفی و عشقی از ادامه تحصیل منصرف شد و پزشکی را رها کرد.

شهریار بعد از عشق نافرجام در سال ۱۳۱۰ در ۲۵ سالگی با کمک استاد **کمال الملک** نقاش معروف به نیشابور رفت و تا سال ۱۳۱۴ در سازمان اسناد این شهر مشغول بکار شد.

ماجرای عشق نافرجام شهریار

در اوایل تحصیل پزشکی شهریار عاشق دختری بنام ثریا دختر عبدالله امیر طهماسبی (فرمانده گارد احمدشاه قاجار) شد و با او رابطه عاشقانه ای داشت.

چراغعلی سالار حشمت رقیب عشقی شهریار و پسر عموی رضا شاه بود به همین دلیل ثریا مجبور به ازدواج با او شد.

شهریار پس از ازدواج ثریا قبل از فارغ التحصیلی، درس را کنار گذاشت و به نیشابور رفت و تا سال ۱۳۱۴ در سازمان اسناد این شهر مشغول بکار شد اما اواخر سال ۱۳۱۴ بخاطر بیماری به تهران اعزام شد و دوباره عشق سابق خود را دید.

ثریا برای عیادت از شهریار به دیدن او در بیمارستان رفت و در آنجا شهریار این غزل را سرود:

آمدی جانم به قربانت ولی حالا چرا

بی وفا حالا که من افتاده ام از پا چرا

بعد از درمان در تهران ماند اما دیگر ارتباطی با ثریا نداشت و در بانک کشاورزی استخدام شد. شهریار این شکست، و ناکامی عشق، را موهبت الهی می دانست که از عشق مجازی به عشق حقیقی و معنوی او را رساند.

ثریا و شهریار دیگر ارتباطی با یکدیگر نداشتند و بنا به گفته پسر شهریار در سال ۱۳۴۸ تنها دو نامه توسط ثریا ارسال شده که شهریار هم در جواب آنها غزل های مشهور خود را ارسال کرده است. ثریا هفت سال بعد از مرگ شهریار، تقریباً در سال ۱۳۷۴ فوت کرده و هیچ تصویر و عکسی از وی موجود نیست.

ازدواج استاد شهریار و تشکیل خانواده

شهریار در سال ۱۳۳۲ بعد از ۳۳ سال دوری از تبریز به زادگاهش برگشت و با استقبال عجیب مردم روبرو شد. بعد از یکسال زندگی در تبریز سال ۱۳۳۳ و در ۴۸ سالگی با نوه دختر عمه اش خانم عزیزه عبدالخلقی که معلم ۲۱ ساله ای بود ازدواج کرد. ثمره این وصلت دو دختر بنام های شهرزاد و مریم و یک پسر بنام هادی می باشد.

خصوصیات اخلاقی شهریار

شهریار شاعری مومن و مسلمان بود. از خصوصیات اخلاقی او می توان به مهمان دوستی و مهمان نوازی او اشاره نمود. او فردی حساس، فروتن و درویش مسلک بود.

استاد شهریار علاقه مفرط به تمامی هنرها به خصوص شعر، موسیقی و خوشنویسی داشت و خط نسخ و نستعلیق و بویژه خط تحریر را خوب می نوشت. در جوانی **سه تار** می زد طوری که نواختن او اشک استاد ابوالحسن صبا را جاری می کرد و برای ساز خود می سرود.

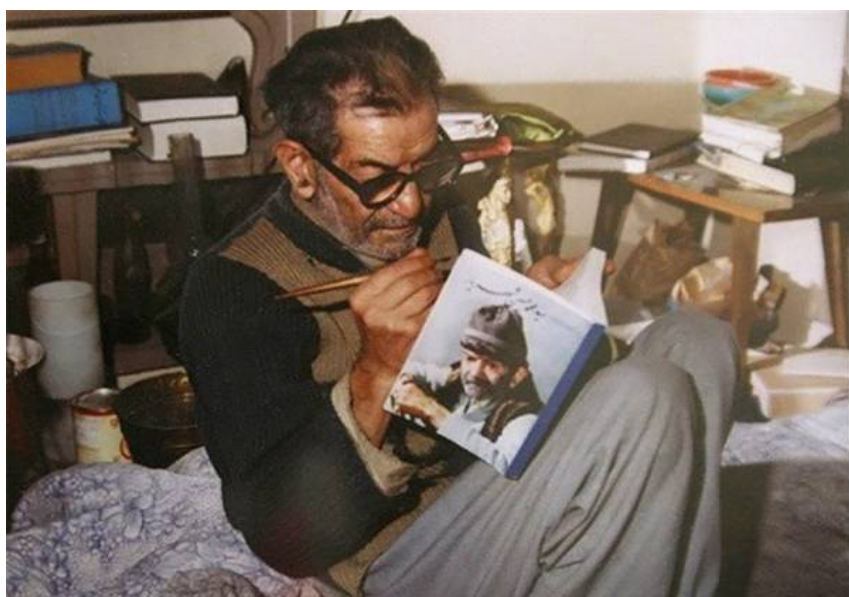
نالده به حال زار من امشب سه تار من

این مایه تسلی شبهای تار من

پس از مدتی برای همیشه سه تار را هم کنار گذاشت.

سرودن شعر و تخلص شهریار

استاد محمدحسین شهریار نخستین شعر خویش را در چهار سالگی به زبان ترکی آذربایجانی سرود اما اشعار نخستین شهریار عمدتاً به زبان فارسی سروده شده است.

تخلص محمدحسین بهجت تبریزی

محمدحسین بهجت تبریزی سال ۱۳۰۰ که به تهران رفت، (شیوا) تخلص می کرد اما برای یافتن تخلص بهتری وضو گرفت نیت کرد و به دلیل ارادت ویژه به حافظ شیراز دوباره از دیوان حافظ تفعل زد که هر دوبار کلمه شهریار آمد:

غم غریبی و محنت چو بر نمی تابم

روم به شهر خود و شهریار خود باشم

دوام عمر او ز ملک او بخواه ز لطف حق حافظ

که چرخ این سکه دولت به نام شهریار زدند

محمد حسین به احترام حافظ تخلص شهریار را پذیرفت هر چند او تخلصی خاکسارانه می خواست.

سرودن شعر ترکی حیدر بابایه

شهریار می گوید وقتی که اشعار فارسی خود را برای مادرم می خواندم وی به طعنه می گفت:

"پسرم شعرهای خودت را به زبان مادریت هم بنویس تا مادرت نیز اشعارت را متوجه شود!"

درخواست مادر و اطرافیان باعث شد تا شهریار طبع خود را در زبان مادریش نیز بیازماید و یکی از بدیعترین منظومه های مردمی جهان سروده شود.

منظومه «حیدر بابا سلام» در سال ۱۳۲۲ منتشر شد و از لحظه نشر مورد استقبال قرار گرفت. شهریار در سرودن این منظومه از ادبیات ملی آذربایجان الهام گرفته است و این منظومه سرشار از شور و خروش و عشق شهریار به مردم آذربایجان است. این منظومه بهترین آثار ادبی در زبان ترکی آذری است و برخی از موسیقی دانان همانند هاژاک آهنگساز معروف ارمنستان آهنگ جالبی بر آن ساخته است.

اشعار ولایی استاد شهریار

عشق به ائمه اطهار علیه السلام در بسیاری از اشعار شهریار وجود دارد چرا که او از همان کودکی به دلیل توجهات مذهبی خانواده با ائمه و امامان آشنا شده است.

او در نعت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و حضرت امیر المومنین علیه السلام اشعار زیبایی سروده است.

شعر علی ای همای رحمت

یکی از معروفترین اشعار شهریار شعر علی ای همای رحمت است که در مدح حضرت علی (ع) سروده شده است.

شهریار زمانی که این شعر را سرود، شعر را برای کسی نخوانده بود و کسی از آن آگاه نبود. در آن زمان آیت الله العظمی مرعشی نجفی شهریار را به قم دعوت کرد و به او گفت:

شعر علی ای همای رحمت را کی ساخته ای؟

شهریار با حالت سوال کرد شما از کجا خبر دارید؟! این شعر را نه به کسی داده ام و نه درباره آن با کسی صحبت کرده ام!

ایشان به شهریار می گوید: روزی در خواب شاعری بنام شهریار را دیدم که نزد امیرالمومنین (ع) در مدح او شعر می سرایید. پس از خواب به دنبال شما گشتم و شما را به قم دعوت نمودم تا خوابم را در میان بگذارم.

بعد از توضیحات آیت الله مرعشی در مورد خواب خود، دو طرف احساسی و منقلب می شوند تا اینکه مشخص می شود تاریخ و ساعت سرودن شعر مقارن با ساعتی بوده که آیت الله خواب آن را دیده است.

بعد از توضیحات آیت الله مرعشی در مورد خواب خود، مشخص می شود تاریخ و ساعت سرودن شعر مقارن با ساعتی بوده که آیت الله خواب آن را دیده است.

علی ای همای رحمت توچه آیتی خدارا ----- که به ما سوا فکندی همه سایه هما را

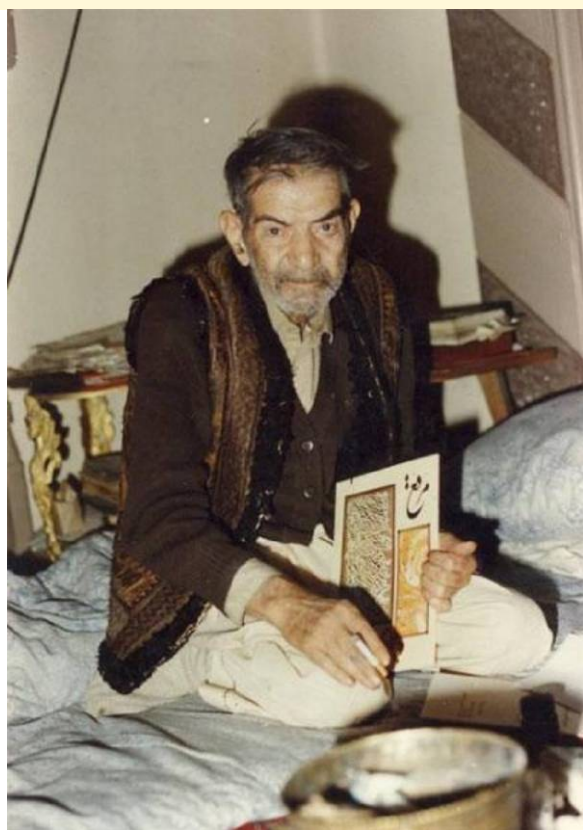
دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین ----- به علی شناختم من به خدا قسم خدا را

برو ای گدای مسکین در خانه علی زن ----- که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را...

شهریار جانسوزترین اشعار خود را تقدیم حضرت سید الشهداء علیه السلام و حماسه ابدی او کرده است:

شیعیان دیگر هوای نینوا دارد حسین ----- روی دل با کاروان کربلا دارد حسین

از حریم کعبه جدش به اشکی شست دست ----- مروه پشت سر نهاد اما صفا دارد حسین...

تلخ ترین خاطره زندگی شهریار مرگ مادر

مادر شهریار در تاریخ ۳۱ تیر ماه ۱۳۳۳ فوت نمود. او تلخ ترین اتفاق زندگی خود را مرگ مادر می داند و برای او شعر زیبا و غم انگیزی به نام ای وای مادرم سرود. مادرشهریار نیز همچون پدر در قم دفن شد.

وفات شهریار

شهریار سال ۱۳۶۶ وقتی ۸۱ ساله بود بخاطر بیماری ریوی در بیمارستان بستری شد و بعد از هشت ماه به دستور آیت الله خامنه ای رئیس جمهور وقت با هواپیما به تهران اعزام و در بیمارستان مهر بستری شد اما معالجات مثمر ثمر نبود.

ندر ۲۷ شهریور ماه ۱۳۶۷ در ۸۳ سالگی روح این شاعر بزرگ به ملکوت اعلی پیوست و جسم ایشان در مقبره الشعراى تبریز که مدفن بسیاری از شعرا و هنرمندان آن دیار ارجمند است به خاک سپرده شد.

انتشار تمبرهایی با تصویر استاد شهریار

در اولین سالگرد درگذشت استاد شهریار وزارت پست تمبرهایی با تصویر استاد شهریار و مقبره الشعراى تبریز منتشر کرد که شعر معروف علی ای همای رحمت با خط نستعلیق بر آن نقش بسته بود.

بنیاد شهر یاد ۲۷ شهریورماه هر سال مراسم ویژه بزرگداشت این استاد گرانقدر را در روز شعر و ادب فارسی برگزار میکند.